

NATTVERD GUDSTJENESTE

1. juledag

Fjellhamar kirke 25. desember 2010

Johannes 1,1-14

PREKEN

1. ET BARN BLIR FØDT

Når et barn kommer til verden er det en stor opplevelse, vel det største vi kan oppleve. Og selv de fleste av oss mannfolkene, pappane kan bli både rørt, stolte og bruke litt store og svulstige ord. Det er ikke bare Ari Behn som blir beveget og undrende og gjerne omtaler det som har skjedd for en gyllen halvmeter. Med mine egne barn så husker jeg at jeg sto på sykehuset med barnet i armene å så ut av vinduet og så på alle bilene som kjørte frem og tilbake i et kjø. Hallo, hva driver dere med? Vet dere ikke at jeg har blitt pappa? Verden hadde stoppet så enormt opp for meg, blitt helt forandret, og så driver folk og raser frem og tilbake akkurat som før! Jeg kunne omtale fødselen og det nye barnet som et under og som det nydeligste som til jorderik er kommet.

Men det blir jo småtterier mot de ordene vi hørte Johannes bruke om Jesu fødsel. I går, julaften, hørte vi fortellingen om Jesu fødsel med Lukas sine ord. Hvordan Josef og Maria måtte streve seg frem til Betlehem, om krybben han ble svøpt i, og om hyrdene som fikk beskjed av englene om hva som var skjedd. Johannes skriver sin Jesusfortelling senere enn de tre andre evangelistene. Hans lesere og de han ville nå, var den store greske verden, ikke den jødiske. Men om Johannes bruker ord og begrep som de kunne forstå, så er innholdet minst like voldsomt for grekerne som det var for jødene.

Han kaller Jesus for Ordet, logos, for jødene var det Guds mektige skapende ord, og loven – Guds ord til menneskene. For grekerne var det verdensfornuften, den skapte orden og kraft som styrer alt. Større ord er det vel knapt mulig å bruke. Dette ordet var i begynnelsen – det vil si før skapelsen, for alle ting er blitt ved han – altså ordet, verden er blitt til ved han. Ordet var hos Gud – hadde en relasjon til Gud, og ordet var Gud. I ordet, i han som var ordet så var det liv, skaperkraften, og dette livet var menneskenes lys. Han var det sanne lys og han lyser for hvert menneske. Og mot slutten av denne prologen, åpningen av Johannes sin Jesus-fortelling, så sier han svart på hvitt det mest sjokkerende og uhorste som lå på lur i alt han hadde sagt til nå. Dette Ordet ble menneske og levde mitt i blant oss.

Dette er intet spontant følelsesutbrudd etter en fødsel Johannes som skriver dette, var ikke i familie med Jesus, var ikke født da Jesus ble født og skriver dette kanskje 80-90 år etter Jesu fødsel. Nei, dette var de første kristnes, de som hadde levd sammen med han, tatt på han, sett han, sin bekjennelse av hvem snekkersønnen fra Nasaret egentlig var.

Og i de neste 400 årene var det det mest sentrale spørsmålet for kirken og de kristne. Hva skal vi si om Jesus Kristus, hvem var han, hva skal vi lære våre barn, og alle som spør hva de kristne, Kristus-etterfølgerne, egentlig tror om sin grunnlegger? For jøder var det blasfemisk og anstøtelig å omtale et menneske som man omtaler Gud. Og i den antikke greske verden var det menneskelig og kroppen noe mindreverdig og foraktelig, noe man måtte bli fri fra for det var sjelen og det åndelige som var

guddommelig. At Gud skulle bli mennesker var da helt skrudd og at Gud skulle lide, bli torturert og drept var gale-mathias.

Men oldkirken holdt fast på at Jesus Kristus var sant menneske og sann Gud, samtidig. I kirkemøtet i Nikea i 325 samlet de seg om en trosbekjennelse som vi nettopp har fremsagt. Del 2 handler om Jesus, den er lengst. Den har på to deler. Siste delen som kalles Messias linjen handler om historiske hendelser i Jesu liv som oppfyllelse av GT-profetier. Det er Jesu frelsesverk fra unnfangelse til død og oppstandelse. Denne Messiaslinjen sto særlig sterk i den da romerske del av kirken. Den første delen kalles Herre-linjen, og den handler om hans vesen. Og det var her alle de omstridte og vanskelig ord og begrepsvalgene lå. Denne herre-linjen sto særlig sterkt i øst-kirken. Men hvis hadde tatt oss tid så ville vi ha sett at alle ordene og dets innhold er hentet fra bibelen. Og ikke minst starten fra Johannes-evangeliet.

Men jobben med å forstå dette at Jesus var både Gud og menneske og hva det betyr var hovedtema for kirken i flere hundre år. Blant annet tenkte noen at når Jesus dør på korset så er det menneske Jesus som dør, ikke Jesus som Gud. Men nei, de fastholdt nok en gang at Jesus var en og samme person, ene samme sønn som Gud og menneske.

Selv om kirken læremessig landet med det spørsmålet i løpet av de fem først århundrene så er det bra aktuelt og utfordrende i dag også. Og noe vi kjemper med å greie og tro og forstå. Hvis Jesus kom til jorden igjen i dag, at Gud igjen ble menneske, og jeg måtte stå overfor en person som sa han var Gud, som sa han vært med på verdens skapelse i tidenes morgen, at verden var blitt til ved han, at han var alle menneskers lys, ja, da hadde jeg tenkt mitt. Et menneske som sier han er Gud og oppfører seg som det, det lukter av religiøs sekt, maktmisbruk og personlighetsforstyrrelse. Tenk deg hvordan vår kritiske sans hadde vært i full beredskap overfor en sann kar. Si noe, eller gjør noe så skal vi nok fort få avklart hvor gudelig du er. Hvordan ville det i hele tatt være mulig å åpne munnen og si noe uten at det ville ha en slagside? Hvordan ville det hele tatt vært mulig å gå ut å leve gjennom en dag uten at det skulle settes fingeren på noe fra en eller annen sin synsvinkel?

Gjøre under og helbredelser.

Tenk deg også bare hvordan nasjonalitet hadde spilt inn på våre tanker. Du er jøde, ja. Sann ultraortodoks setler, eller? Eller tenk om Jesus hadde kommet som amerikaner? Brautende storkjefta og bilforurensende amerikaner. Eller som en litt stram og korrekt tysker? Eller som en smilende og kakkende kineser? Noe måtte han jo ha vært. Tenk om han hadde kommet som en bergenser eller trønder? Nei, det er best å holde han langt borte som en jøde for 2000 år siden.

Poenget mitt er at hvis vi virkelig begynner å skjønne at Gud ble menneske så er det radikalt. Og helt utrolig også for oss. Gjennom jobben som prest så prater jeg stadig med folk om tro. Blant annet i sorgsamtaler og dåpssamtaler. Og det er spennende og fint å høre litt av hva folk tenker og tror. Mye kunne sies, men en ting som stadig kommer frem på ulike måter, er at det er lettest å tenke seg Gud som noe litt ubeskrivbart, en kraft, energi, som noe mer mellom himmel og jord. Men Jesus og konkrete hendelser rundt hans liv som bibelen forteller om er ikke så lett å tro på. De gir vel egentlig uttrykk for det samme som vi mennesker alltid har gjort. En Gud på ideplan, som tanke, som noe åndelig for sjelen, det kan vi forholde oss til, men Gud som menneske, som historiske hendelser, som Guds inngripen konkret i dag det er verre.

Det 1. juledag sier oss er at det finnes ingen kristen tro uten at Gud ble menneske. Vi kan gjerne diskutere samboerskap, homofili og helvete og hva vi skal mene om det. Og det er viktig nok. Men nå er vi på et annet nivå. Det finnes ingen kristen tro uten å bekjenne Jesus som sann Gud og sant menneske. Det finnes ingen kristen tro uten at det lille barnet, født av jomfru Maria, var Gud selv som kom til jord. Det finnes ingen kristen tro uten at Jesus, Guds sønn, levde som et menneske med sult og tørst og følelser. Det finnes ingen kristen tro uten at disiplene og de første kristne tok på Gud og så Gud daglig i årevis. Det finnes ingen kristen tro uten at Gud selv i Jesus Kristus ble pisket, led og

døde. Det finnes ingen kristen tro uten at Jesus Kristus som sant menneske og sann Gud oppsto fra de døde.

Folk må gjerne tro noe annet og mene noe annet. Og det gjør de. Men det er ingen kristen tro. I sitt første brev skriver samme Johannes: Hver ånd som bekjenner at Jesus Kristus er kommet i kjøtt og blod, er av Gud.

Inkarnasjon, at Gud ble menneske, at Jesus var sann Gud og sant mennesker, er jo også det mest fantastiske med troen. Da blir jo Gud nær. Han bryr seg om meg. Han blir kjærlighet som ofrer seg totalt for meg. Gud blir ikke bare en ide, en tanke, en opphøyet herlighet, en allmektig skaper i himlen. Jesus som menneske, som en fattig gutt, flyktning, som en som gikk og snakket med vanlig mennesker, hjalp dem med helbredelser og gode ord, som ble sliten, lei seg, som ble pisket og døde på et kors – det roper til meg om kjærlighet. Om handling. Om noe som han angår mitt liv. Gud ble menneske, Jesus ble min storebror. Om det er vanskelig å forstå og tenke seg så er det jo det mest fantastiske med troen. Erik leste fra Hebreerbrevet at Jesus oppdrag og verk på jord var å fullføre renselsen for våre synder. Ved å være lammet som ofret seg med døden på korset gjorde han opp for våre synder en gang for alle. Og den jobben ville og kunne ikke Gud gi til noe andre. Det verket måtte han selv gjøre. Derfor ble Gud menneske for å gi sitt liv som løsepenge. Fil 2,6-11

Det finnes ingen kristen tro uten at Gud ble menneske, født som et lite barn i Betlehem. Det finnes heller ingen kristen tro som jeg heller vil ha, hvor utrolig det en er.